
Specifika kontroly úsc 2019/2020

Jan Šelešovský

Ekonomicko-správní fakulta
Masarykovy univerzity

Obsah přednášky

1. Kontrolní okruhy (segmenty) úsc
2. Přezkoumání hospodaření úsc včetně dozoru (podrobněji Ing. Kvapilová)
3. Kontrola a dozor nad úsc
4. Finanční kontrola (podrobněji viz samostatná prezentace)

ÚSC – KONTROLNÍ OKRUHY (SEGMENTY)

- A. Obec, kraj – orgány a kontrolní systémy (zákon o obcích, krajích, o hl. městě Praze a další právní předpisy)
- B. Přezkoumání hospodaření (ekvivalent auditu v podnikatelském sektoru) – vnější kontrola
- C. Kontrola a dozor nad úsc (MV ČR aj. správní úřady)
- D. Finanční kontrola dle zák. č. 320/2001

Přehled možných kontrol úsc

Orgány EU

ÚOHS

Přezkoumání
hospodaření

ŘO/ZS

Specializované
kontroly

Auditní
orgán

ÚSC

Samostatná
působnost

PCO

Přenesená
působnost

Poskytovatel
dotace

Finanční
úřad

MF
Odbor 17

NKÚ

Aktuality z tisku

- V brněnské městské části Jundrov zjistili, že v několika posledních letech (asi 5 let) „zmizelo“ 9,5 mil. Kč. Tato skutečnost byla zjištěna v květnu 2019 na základě zprávy auditora objednaného statutárním městem Brno. Byla podaná trestní oznámení nejen na úředníky, ale také na starostku a radní.
- Čtyři tisíc starostů a další komunálních politiků nepodalo přiznání k majetku

---

Obec

- Zastupitelstvo
- Finanční výbor a Kontrolní výbor zastupitelstva
- Rada
- Komise rady
- Starosta, Obecní úřad (tajemník OÚ)
- Zvláštní orgány
- Vnitřní kontrolní systém (u obcí nad 15 tisíc – povinný útvar interního auditu)

Kraj

- Zastupitelstvo
- Výbory zastupitelstva: Finanční výbor, Kontrolní výbor a Výbor pro výchovu, vzdělávání a zaměstnanost (např. dotace do školství)
- Rada
- Komise rady
- Hejtman, Krajský úřad, ředitel KrÚ
- Zvláštní orgány
- Vnitřní kontrolní systém včetně interního auditu
- V přenesené působnosti **dozor a kontrola nad přenesenou působností obcí** (nikoliv samostatnou!),
přezkoumání hospodaření obcí

Zákon č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření úsc

- Přezkoumávání hospodaření **obcí a DSO** – Krajský úřad nebo auditor (dle volby obce)
- V případě obcí do **800 obyvatel**, které nevykonávají hospodářskou činnost realizuje se jen **jednorázové** přezkoumání
- U ostatních obcí **dílčí** přezkoumání v průběhu roku a za celý rok **jednorázové**
- Přezkoumávání hospodaření **krajů a RRRS** – MF
- **Dozor** nad přezkoumáním MF ČR, které je metodicky řídí a koordinuje s finanční kontrolou

Předmětem přezkoumání jsou např. následující údaje:

- plnění příjmů a výdajů rozpočtu včetně peněžních operací
- finanční operace, týkající se tvorby a použití peněžních fondů,
- náklady a výnosy podnikatelské činnosti územního celku
- peněžní operace, týkající se sdružených prostředků
- hospodaření a nakládání s prostředky poskytnutými z Národního fondu a s dalšími prostředky ze zahraničí
- vyúčtování a vypořádání finančních vztahů ke státnímu rozpočtu, k rozpočtům krajů, k rozpočtům obcí, k jiným rozpočtům, ke státním fondům a k dalším osobám
- nakládání a hospodaření s majetkem ve vlastnictví územního celku
- zadávání a uskutečňování veřejných zakázek
- účetnictví vedené územním celkem
- ověření poměru dluhu územního celku k průměru jeho příjmů za poslední čtyři rozpočtové roky

---

Závěr zprávy o výsledku přezkoumání hospodaření musí obsahovat vyjádření, zda při přezkoumání:

- a) nebyly zjištěny chyby a nedostatky, nebo
- b) byly zjištěny chyby a nedostatky, které nemají závažnost nedostatků uvedených pod písmenem c), anebo
- c) byly zjištěny nedostatky, spočívající
  1. v porušení rozpočtové kázně,
  2. v neúplnosti, nesprávnosti nebo neprůkaznosti vedení účetnictví,
  3. v pozměňování záznamů nebo dokladů v rozporu se zvláštními právními předpisy,
  4. v porušení povinností nebo překročení působnosti územního celku stanovených zvláštními právními předpisy,
  5. v neodstranění nedostatků zjištěných při dílčím přezkoumání nebo při přezkoumání za předcházející roky, nebo
  6. v nevytvoření podmínek pro přezkoumání

DOZOR NAD PŘEZKOUMÁVÁNÍM ÚSC

- Dozory nad přezkoumáním hospodaření obcí, DSO, městských částí hlavního města Prahy, dle § 20 zákona č. 420/2004 Sb., jsou specifickou následnou kontrolní činností.
- Předmětem **dozorové činnosti** není hospodaření obcí, ale naplňování kritérií přezkoumávání přezkoumávajícími subjekty, tj. **krajskými úřady a auditory**. Dozor se vykonává pouze nad skončeným přezkoumáním hospodaření. Nejedná se o další ověřování hospodaření obce, které již bylo uzavřeno projednáním závěrečného účtu obce zastupitelstvem.

DOZOR NAD PŘEZKOUMÁVÁNÍM ÚSC

- Při dozorech se výlučně kontroluje činnost krajských úřadů, Magistrátu hl. m. Prahy a auditorů (auditorských společností).
- Ověřuje se při nich, zda přezkoumání bylo vykonáno v souladu s příslušnými právními předpisy. Kontroluje se, zda přezkoumávající při výběrovém způsobu šetření přezkoumal především vymezený rozsah předmětu přezkoumání (§ 2 zákona č. 420/2004 Sb.), a to podle hledisek přezkoumání (§ 3 zákona č. 420/2004 Sb.), a dále zda zpráva o výsledku přezkoumání hospodaření odpovídá § 10 zákona č. 420/2004 Sb.

DOZOR NAD PŘEZKOUMÁVÁNÍM ÚSC

- Ministerstvu financí (§ 20 zákona č. 420/2004 Sb.) je uloženo vykonávat dozor nad přezkoumáním hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí.
- Z pověření Ministerstva financí, v souladu s legislativou, mohou vykonávat dozorovou činnost také územní finanční orgány.
- Ověřují se informace uvedené přezkoumávajícím orgánem ve Zprávě o výsledku přezkoumání hospodaření územního celku za příslušný rok, v originálních dokladech a písemnostech a na nosičích dat. Navíc dozoruující osoby požadují informace o přijetí opatření k nápravě chyb a nedostatků a jejich splnění. V případech, že přezkoumání územního celku vykonal auditor požaduje dozoruující orgán rovněž příslušné smlouvy.

Kontrola a dozor nad územními samosprávnými celky (MV ČR aj. správní úřady)

- **Kontrola**
- Předběžně, průběžně, následně
- Předmětem kontroly plnění jiných povinností uložených územní samosprávě zákonem
- Kontrolní orgán uvede porušení v protokolu a odstraňuje sám úsc
- **Dozor**
- Výhradně následně
- Zákonnost aktů územní samosprávy
- Dozorový orgán pozastavuje účinnost aktu a podává návrh na zrušení k soudu

Kontrola a dozor nad územními samosprávnými celky (MV ČR aj. správní úřady)

- **Dozoru podléhají**
  - Právní předpisy územních samosprávných celků (obecně závazné vyhlášky a nařízení)
  - Usnesení
  - Rozhodnutí
  - Jiná opatření územních samosprávných celků
- **Dozoru nepodléhají**
  - Porušení občanského, obchodního a pracovního práva (rozhodují soudy)
  - Rozhodnutí ve správním řízení
  - Hospodaření územních samosprávných celků

Dozor a kontrola nad samostatnou působností

- Dozor nad samostatnou působností obcí, krajů a hl. města Prahy (MV ČR)
- Kontrola nad samostatnou působností obcí, krajů a hl. města Prahy (MV ČR)
- Diskuse odborníků ohledně výkladu Ústavy: „Stát může zasahovat do činnosti územních samosprávných celků, jen vyžaduje-li to ochrana zákona, a jen způsobem stanoveným zákonem.“

Předmět kontroly samostatné působnosti obcí

- **obecný a subsidiární charakter** - předmětem kontroly mohou být zásadně jakékoli postupy obcí v samostatné působnosti (s výjimkami plynoucími ze zákona o obcích), pokud speciální právní úprava nestanoví pro určité oblasti výkonu obecní samosprávy zvláštní kontrolní mechanismus, resp. kontrolní působnost jiných orgánů
- **relativně komplexní charakter** - předmětem kontrol je plnění širokého okruhu zákonných povinností obcí v oblasti výkonu samostatné působnosti obce
- **preventivně metodický charakter** – kontroly jsou vedeny s cílem odhalit a pojmenovat nedostatky v samosprávné činnosti obce a s důrazem na zabránění jejich dalšímu opakování

Předmět kontroly samostatné působnosti

- činnost orgánů obcí,
- nakládání s nemovitým majetkem obcí,
- naplňování práv občanů obce,
- plnění ostatních povinností na úseku samostatné působnosti (vydávání právních předpisů obce, projednání závěrečného účtu, vedení úřední desky),
- plnění informační povinnosti obce jako povinného subjektu (z důvodu faktické duplicity při kontrole zveřejňování souboru povinných informací způsobem umožňujícím dálkový přístup vypuštěna kontrola fyzické podoby těchto informací)
- vyřizování žádosti o informace (pouze procesní stránka a v případě již ukončených žádostí – posouzení individuálních žádostí přísluší KrÚ)

Nejčastější příčiny nedostatků

- neznalost či chybná interpretace právních předpisů,
- absence odborné způsobilosti,
- podcenění významu formálních a procesních úkonů,
- neochota přijímat nové poznatky a měnit rutinní zavedené postupy,
- úmyslné nerespektování zákonných povinností ze strany představitelů obce,
- snaha o zvýhodňování blízkých osob na úkor veřejného zájmu (klientelismus a nepotismus)

Dozor a kontrola – přenesená působnost

- Dozor nad přenesenou působností obcí (KrÚ)
- Kontrola nad přenesenou působností obcí (KrÚ)
- Věcně příslušné správní úřady vykonávají dozor i kontrolu nad přenesenou působností krajů a hl. města Prahy

Kontrola výkonu přenesené působnosti KrÚ

- systém organizace kontrol výkonu přenesené působnosti obcí,
- udělování souhlasu s veřejnoprávními smlouvami obcí a s jejich změnami,
- plnění usnesení vlády,
- organizační záležitosti – zveřejňování dokumentů na úřední desce, zasílání vlastních právních předpisů MV, výkon dozoru nad nařízeními obcí, způsob zabezpečení výkonu přenesené působnosti obce, která neplní povinnosti v zákonem svěřeném rozsahu výkonu státní správy,
- kontrola činnosti KrÚ jako nadřízeného orgánů obcí v oblasti „informačního zákona“

ORGANIZAČNÍ STRUKTURY

na MV ČR ve vztahu k dozorové a kontrolní činnosti nad
úsc = Odbor veřejné správy, dozoru a kontroly

O d d ě l e n í :

Vzdělávání územní
územní
veřejné správy

Dozoru

Výkonu
územní veřejné správy

Legislativně právní

Metodiky dozoru

Územní oddělení dozoru

Kontroly

Vnitřní

-
- MV ČR zpracovává jednou za 3 roky **Hodnotící zprávu k výsledkům kontrol výkonu přenesené a samostatné působnosti svěřené orgánům obcí, krajů a hlavního města Prahy**
  - **Obsahuje:**
    - 1) vyhodnocení plnění opatření k nápravě systémových nedostatků
    - 2) analýzu vybraného jevu, institutu či oblasti
    - 3) poznatky a doporučení dalších subjektů (např. Kanceláře veřejného ochránce práv apod.)

<https://www.mvcr.cz/clanek/hodnotici-zpravu-k-vysledkum-kontrol-vykonu-prenesene-a-samostatne-pusobnosti-sverene-organum-obci-kraju-a-hlavniho-mesta-prahy-za-leta-2014-2016.aspx>

Územní samosprávné celky

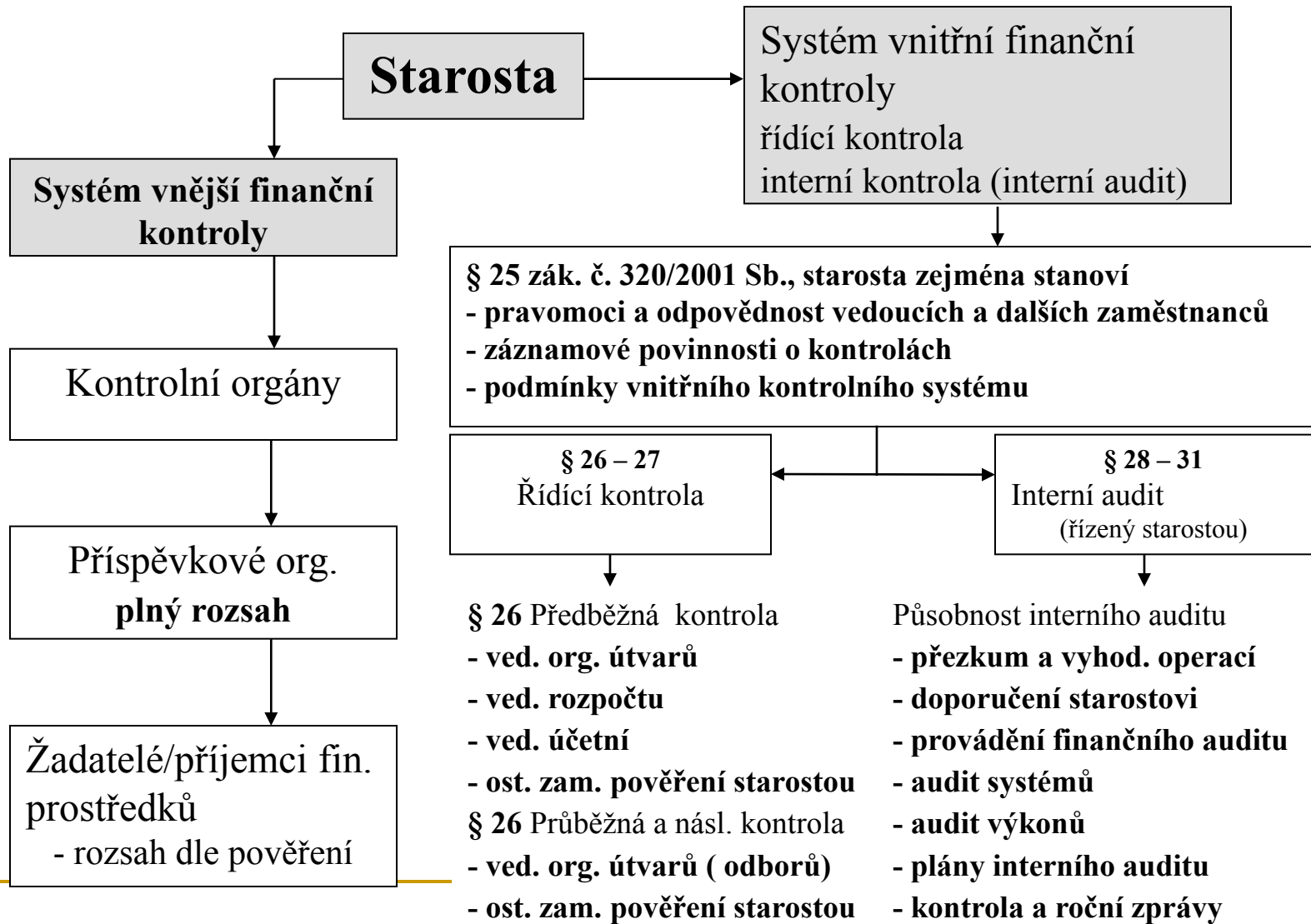
- jsou povinny vytvořit **system finanční kontroly**, kterým zajistí finanční kontrolu svého hospodaření
- kontrolují hospodaření s veřejnými prostředky u svých organizací (zejména **příspěvkových organizací**)
- zajistí prověřování **přiměřenosti a účinnosti daného systému** a pravidelně, nejméně jednou ročně, jeho hodnocení
- u **žadatelů** o veřejnou finanční podporu nebo u **příjemců** veřejné finanční podpory, kterou jim poskytují

KRAJ

- Při výkonu veřejnosprávní kontroly u obcí a jimi zřízených organizací prověřují krajské úřady:
  - skutečnosti rozhodné pro poskytnutí prostředků ze SR, ze SF nebo NF
  - soulad s právními předpisy, hospodárnost, účelnost a efektivnost při nakládání s prostředky SR, ze SF, ze SFA nebo z NF
  - skutečnosti rozhodné pro poskytnutí státní záruky

Příklad vnitřního kontrolního systému obce/města s uplatněním požadavků zákona o finanční kontrole ve veřejné správě

Zhodnocení přiměřenosti a účinnosti zavedeného systému finanční kontroly

- a. Je proces řídicí kontroly upraven ve vnitřním předpisu?
ANO/NE
- b. Je proces schvalování majetkových operací upraven ve vnitřním předpisu? ANO/NE
- c. Byla sloučena funkce správce rozpočtu a hlavního účetního podle ustanovení 26 odst. 3 zákona o finanční kontrole?
ANO/NE
- d. Je vytvářen plán veřejnosprávní kontroly? ANO/NE
- e. Na základě jakých kritérií je vytvářen plán veřejnosprávní kontroly? OTEVŘENÁ ODPOVĚĎ
- f. Jak jsou využívány výsledky z veřejnosprávní kontroly?
OTEVŘENÁ ODPOVĚĎ

Zhodnocení přiměřenosti a účinnosti zavedeného systému finanční kontroly

- g. Zřídil orgán veřejné správy útvar interního auditu, případně k zajištění interního auditu pověřil konkrétního zaměstnance? ANO/NE Funkcionalita v systému – dále nezobrazovat části týkající se interního auditu.
- h. Je postavení interního auditora upraveno ve vnitřním předpisu? ANO/NE
- i. Je proces výkonu interního auditu upraven ve vnitřním předpisu? ANO/NE
- j. Poskytuje vnitřní kontrolní systém dostatečné ujištění o účelném, hospodárném a efektivním nakládání s veřejnými prostředky? ANO/NE + prostor pro případnou otevřenou odpověď

Děkuji za pozornost.